

● ולא?

כשאני אגיע למסקנה הזו, אני אגיד לך. **יש הסבורים שאתה תעמוד בראש המערך בבחירות הבאות.** אני בשלך זה לא עוסק בזה. אמרתי לך כמה אני עכשיו רואה את הבעייה המרכזית: איך ליצור את התנאים שבהם ינתן לממש את יוזמת השלום של הממשלה, קרי: למצוא פרטנר פלסטיני מבין תושבי השטחים. כי ביסודו של דבר, That will make it or...break it

● תקום או תיפול?

יוזמת השלום תקום או תיפול על מציאת פרטנר פלסטיני מבין תושבי השטחים.

● פרשת כביש חוצה שומרון, מיקרה מישפחה כמצני.

יש לי ההרגשה שמדינת ישראל שמה את האנשים האלה — או שלי שחות הירשתה להם לשים את עצמם — במצב בלתי אספרי לגמרי. הם חיים בתוך התקוממות, בתוך איזורי התקוממות, ומנסים להתעלם מה התקוממות. ואז קורה מיקרה טראגי כזה, ובעצם, פלא הוא שאין מיקרים רבים יותר.

ראשית זה באמת היה מיקרה טראגי, צירוף נסיבות אומלל, שהביא לתוצאה הכואבת כפי שהיא היתה. אני מסכים איתך שהמציאות בשטחים היא קשה.

● למה לא להגיד להם: אל תסעו לבילה? או שתסעו בשיירות?

אינני סבור שהגענו לצורך לעשות זאת. אני חושב שזה גם בלתי אספרי.

יחד עם זאת, אפשר וצריך למנוע מיקרים כאלה, והראייה שמיספר המיקרים, שהיו בהם חילופי אש בין צבא ואזרחים, הוא קטן. אני גם רוצה לומר לך: כל שבוע גם נפצע חייל מחילופי אש בין שתי חידות צבא. כלומר גם כשמדובר בצבא. לצערי, גם במילחמות, גם בפעולות ביטחון שוטף, גם בשטחים, קורים מיקרים כאלה. הם נדירים מאוד. צריך לעשות הכל למנוע אותם, וניתן לעשות זאת.

● כשאדם לוקח ילדים לבילה, ונוסע לבד באיזור של התקוממות — האם אין פה יסוד של להראות למישהו משהו, להוכיח משהו.

אני לא בא לשפוט. מבחינתנו אין איסור, ורכים הם הנוסעים, צריך לכוון שבסך הכל יש תנועה רכבית. אני מעריך שבכל יום מסתובבים ב"ש כנבר בין 5000 ל-9000 כלי רכב אזרחיים ישראלים.

● בפרשת חטיפתו של השייח' (עבדאלכרים) עובדי יש ביקורת מבלי הצדדים, כרגיל. אחת הביקורת רות היא שהתנהגותנו ודברינו מני לים את המחיר מראש, בניגוד לשייח' שנתם של האמריקאים, המנסים להירייד את המחיר, עד כדי כך שהם אומרים שלא איכפת להם בליכך מה קורה לבני הערובה.

כשמדובר בישראלים, נקודת המוצא שלי היא קודם כל כשראלי, ודאי כשרביטחון של מדינת ישראל. העובדה שלא עשינו דבר במשך זמן רב — הועילה?

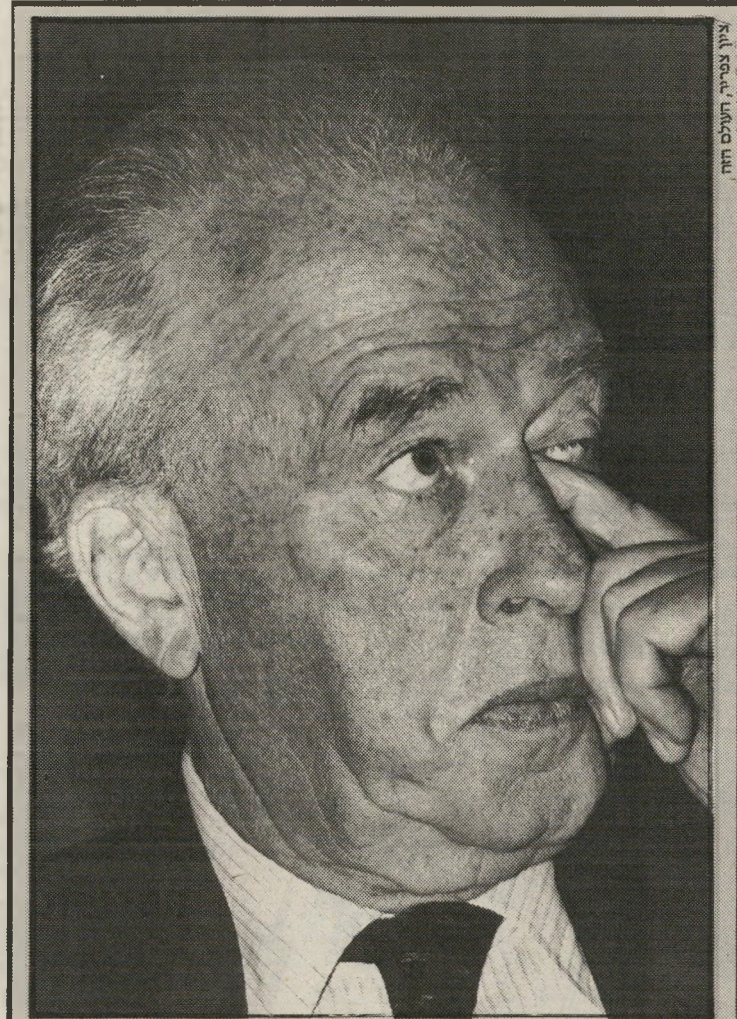
אינני רוצה לומר בנודאות שעליידי העש"ייה — קרי: הבאת השייח' לשליטתנו בישראל — גניע להסדר של חילופי עדרים, שבויים ישראלים ואחרים, תמורת השייחיים הנמצאים בידינו, כולל השייח'. אני בטוח בדבר זה: אחד: שמדינתנו לא איישייה לא הועייה. כי כשאני אומר איישייה, זה כולל גם נסיינות באפיקי ההידברות עם הגורמים המסויימים בנעדרים ובשבויים. לרוב, או כמעט בכל המיקרים הללו, מדובר במגעים באמצעות מתווכים, כי איתנו אין הם רוצים לדבר. כשאני אומר מתווכים, זה יכול להיות גם לבנוניים ושייחיים, אבל שאינם חלק מהאירגונים האלה.

כל המאמצים האלה לא הביאו לשום תוצי

אה, לא לסימ'חיים, לא לנכונות בכלל להייר כנס להירכרות או לעיסקת חילופין על שייח' רור ללא תמורה. לא חיובאללה ולא שום גורם אחר, המחזיק באיזה שהוא מקום בלבנון כבני ערובה, כשבויים ובנעדרים, מוכן בכלל להתחיל לדבר איתנו, לא איתנו וגם לא עם אחרים.

הבעייה המרכזית היא, לרעתי, הבעייה ה

אני יודע שקל לבקר. תמיד האמנתי, הרבה שנים... גם כשהייתי ראש הממשלה, ועמדה לפני השאלה של חטופי המטוס אייר פראנס באנטבה, אמרתי — והתכוונתי למה שאמריתי — שבהיעדר אופציה צבאית, וכל עוד לא נמצאה אופציה צבאית, אני נכנס למשא ומתן על עיסקת חליפין. אפילו שלחתי לצרפת את מי שהיה אז היועץ שלי לענייני הטרור,

איתן תמל, תצלום: דן מילר

שאלה: אחרי עיסקת ג'יבריל בולם מיהרו להסתייג. רבין: תמיד אמרתי שבהיעדר אופציה צבאית נעשה עיסקת חליפין. בפרשת אנטבה שלחתי לצרפת את גנדי עם רשימות של פלסטינים להציע להם עיסקה

האלוף כמילואים רחבעם זאכי, המכונה גנדי, להתחיל לגשש ולפתוח במשא ומתן, עם רשימות של פלסטינים שהיו במאסר בישראל. אבל כשנמצאה האפשרות לבצע חילוף ישיר של בני הערובה, עם הסיכונים הסבירים שהיו בפעולה זו, הבאתי אותה לממשלה לאי שורה, והממשלה אישרה.

אני רוצה, אגב, לציין שמאו שקמה המדינה היתה רק פעולת חילוף ישירה אחת של שבויים או בני ערובה עליידי פעולה צבאית, וזה היה מיבצע אנטבה. הוא יחיד בתולדותיה של מדינת ישראל ב-41 שנות קיומה. היו מבצעים לרכישת נכסים ברמות קציינים ירדניים או קצינים סוריים, כשמדובר היה בחלופין בין מדינות.

אני רוצה, אגב, לציין: התנהגות מדינות רוב, כאשר היו בידיהם שבויים שלנו, ובידינו שבויים שלהם, היתה שונה מן הקצה אל הקצה, לחיוב, מהתנהגותם של אירגוני הטרור הפלסטיניים והשייחיים. אחרי פרקיזמן לא ארוך, אחרי שהשבויים הגיעו לכלא, ניתן לצלכיהארום לבקר אותם, להעביר מיכתבים,

עניינית: האם ישראל יכולה לשבת מנגד ולומר: אנתנו רק נחפש כיווני הידברות, ולא נעשה מעשים שיאפשרו שבידינו ימצאו נכ'יים, נכסים ברמות אישים מרכזיים באירגון חיובאללה.

אני סבור במיקרה שלא כך הדברים. יש לנו אחריות לאנשים שנשלחו כפקודה. אם זה החיילים שיצאו למילחמת הלבנון ב-1982, אם זה החיילים שנמצאו בתוקף ההוראה באזור הביטחון, ואם זה נווט מטוס הפאנ-100. שיצא לתקוף כפקודה של הממשלה.

● אם יוסכם, בסופו של דבר, על עיסקת חילופין, האם תביא את זה הפעם לבנסת לפני הביצוע, או שתיקבל עליך את האחריות? בפעם הקודמת החלטה התקבלה בקבינט. הבאתי את כל הנתונים, את כל התפתחות המשא ומתן, למה שקרוי עיסקת ג'יבריל, ואגב — הייתי חוזר עליה גם עכשיו.

● אתה זוכר שלמחרת היום בולם, כולל שמאל תמיד (שניהל את המו שאיזהמתן), מיהרו להסתייג מזה?

לקבל חבילות — דבר שלא קיים היום אצל אירגוני הטרור השייחיים, אחרי שלושה חצי שנים שלא קיבלנו כל אות חיים מהחיילים שלנו.

● למה הם עושים את זה?

הם עושים את זה לא רק כלפי ישראל. הם נוהגים כך גם כלפי חטופים בני אומות אחרות.

● מה ההגיון בכך? להפעיל לחץ?

הפעלת לחץ מירבית. קיום עירפול, איידיי עה. מתן חופשי פעולה לעצמך בכל אשר לגור רלם של החטופים או שבויים או נעדרים. לכן זו מציאות הרבה יותר קשה, המחייבת אותנו לאחריות לגורלם של הבנים שנשלחו כפקודה, כפקודת הממשלה. בלבנון, במיקרה, כולם חיילים, וזה מחייב גם מאמצים להחזירם הביתה.

● השאלה היא אם הפעם לא כדאי להביא את העיסקה לאישור הכנסת מראש, כדי שאף אחד לא יוכל לטעון אחר כך שהיה נגד. יהיה ברור מי הצביע בעד ומי הצביע נגד.

קודם כל, אני סבור שאני, כשרהיטחון המופקר על העניין, צריך להיות בעמדה ברורה. אני לא סבור שהחלטה כזו צריך להביא לאישור הכנסת.

● לובה אליאב מציע את זה כדי שמי שלא יעזו להתנגד מראש, יתנגדו למחרת היום, אחרי שהשבויים חזרו הביתה.

אני מוכן לעמוד בכך. אני משוכנע בעניין, ועם כל הכאב והקושי — צריך להשתדל שהתמיכה תהיה מירבית, מבחינת מה שיוטל עלינו לעשות. אבל אני סבור שגם מבחינה מוסרית, קרי: אחריות לאלה שנשלחו כפקודת המדינה, או שנתפסים משום שהם ישראליים, יהודים או לא יהודים — ידוע שבין השבויים והנעדרים יש גם חייל דרוזי, סמיר אסעד, ואני רואה עצמי אחראי לו כשם שאני אחראי לכל חייל אחר בצה"ל.

הדבר השני שעלי לומר: אני רואה את המילחמה בטרור לא כמילחמה שתסתיים מחר, או בעוד שנה, או בעוד שלוש שנים. גם לאחר השגת פיתרון כולל של הסיכסוך הערביישראל, אין שום ודאות שהטרור יסתיים.

אנתנו רואים שהטרור קיים גם במערכת הערבית שבתוך כל מדינה, וגם במערכת שבין מדינות. לצערי הרב אנו רואים זאת גם באירופה, אנו רואים זאת גם בחלקי רבבל אחרים. כדי לעמוד במילחמה זו ולנהל אותה לפי שיקולים ענייניים, הימצאות בני ערובה, שבויים ונעדרים בידי אירגוני טרור למיניהם היא מציאות המכבידה על חופשי הפעולה שלנו, כי אתה תמיד צריך להביא בחשבון מה יקרה אם תעשה דבר אחר או דבר שני, באיזו מידה פעולה נדרשת לא תשמש עילה לפגיעה בהם. נוח יותר לנהל את הלחימה בטרור כשאתה משוחרר מהשיקול, שאתה מסכן את חייו של שבוי, חטוף או נעדר ישראלי.

● זה שיקול נוסף לגבי גובה המחיר הנדרש להחזרתם הביתה? לפי רעתי, זה אחר השיקולים של חיובי אלה, כאירגון טרור, המסביר מדוע איננו מחדש לעשות עיסקות חליפין. הוא רואה, כי מידה מסוימת, בחטופים, ובבני הערובה — בעיקר האמריקאים והאירופיים, ובמדיה פחותה הישראלים, תעודת ביטוח.

● זאת אומרת, כדאי להם, בעצם, לטעון שהאנשים חיים גם כשאינם כבר בחיים, או להשאיר את גורלם בערפול?

כדייק. ברגע שהיו נותנים הודעה, זה היה מחייב אותם לכאן או לכאן, חי או מת. אם משאירים את זה בעירפול, נשארים סימנייה שאלה.

שנית, ניתן לעשות מה שאני מעריך — לפי כל המידע שיש בידינו, ולא רק בידינו — את מעשה הקולנוע היגינס — להוציא להורג מישהו שהוא כבר מת.